

NOVA PRAVDA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Poslano po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

— Inzerati

25 let.

Te dni praznuje češka narodno-socialistična stranka 25 letnico svojega obstanka. Zbrali se bodo v Pragi osiveli boritelji in nositelji narodno-socialistične ideje, prihiteli bodo tja možje polni navdušenja za cilje narodnega socializma, navzoča bo mladina, ki se pripravlja na boj za pravico. Prišli pa bodo tudi zastopniki našega troimenega naroda, ki so prevzeli nauke češkega narodnega socializma, da počaste brate Čeha pri njihovem slavlju, da jih pozdravijo v imenu naših somišljenikov in da se navdušijo ob uspehih, ki jih je rodilo ogromno delo v dolgi dobi 25 let.

25 let pomeni v življenju politične stranke veliko. V današnjem burnem življenju, ko hiti čas bliskoma, ko se pode dogodki, da jih skoraj ni mogoče zasledovati, se izpreminjajo tudi nazori. Stare ideje legajo v grob, nove vstajajo in rode nove politične stranke, ki drve novim ciljem nasproti. Je danes to po celem svetu enako.

Ako pa more živeti politična stranka, ki je bila ustanovljena pred 25 leti, tudi še danes, je temu dokaz, da sloni na zdravih temeljih, je to dokaz, da ima v ljudstvu zaupanje. In Češka narodno-socialistična stranka, danes po 25 letih ne živi samo, temveč je danes mlada, kakor bi bila ravnokar ustanovljena, ona ima danes po 25 letih večjo privlačno silo, kakor jo je imela v svoji prvi mladosti.

V današnjem prosvitlenem času, ko se zahteva za vsako delovanje in zatrjevanje znanstveno podlago, se umika tudi iz političnega življenja navaдна fraza in politične stranke morajo slediti rade ali nerade znanstvenim razkritjem in dokazom. Radi tega opazamo, da propadajo vse stranke, ustanovljene iz samega pohlepa po moči in napravljajo prostor onim, ki jim ni smoter le moč nad slabejšimi, temveč slede znanstvenim razkritjem o človeškem razvoju, bodisi da pri tem upoštevajo razen hladnega razuma tudi različna čustva, bodisi da brez teh skušajo dokazati zaporednost in gotovo zakonitost v dogodkih človeštva.

Načel je to vprašanje Marx. Pomankljivost njegovih nauk so občutili najprej naši bratje Čehi in le z njim lastno energijo so izpopolnili to, kar je v teh naukih izpuščeno ali napačno. Pa Čehi so imeli tudi pogum, da so to jasno in javno povedali. Predvsem pa, kar je češke nar. socialiste dičilo in jih še danes diči, je, da odgovarja njihovo delovanje njihovim naukom, kar žalibog pri socialnih demokratih, pa bodisi kateregakoli naroda, ne opazamo. Radi tega vidimo, da na Češkem med vsemi socialističnimi strankami raste in cvete najbolj narodno-socialistična stranka. Danes ob svoji 25 letnici je ta stranka močna, toda še davno ne na vrhuncu. Z zrelostjo češkega naroda bo rasla tudi nar.-social. stranka na Češkem, stranka bodočnosti, ki bo prinesla češkemu delavnemu ljudstvu vse gospodarske in socialne pravice.

Velika radost bo te dni v Pragi. Prav je tako! Vsako delo zasluži svoje plačilo, zakaj bi ga ne zaslužilo najplemenitejše, delo za dobrobit človeštva.

Žalibog so razmere danes take, da ne moremo poleteti v tolikem številu v Prago, kakor bi to radi. Toda nič manj ne bodo te dni naše

Vsebina:

25 letnica češke narodno-socialistične stranke. — Razkritja ravnatelja Jadranske banke g. Kamenarovića. — Vojaška vstaja v Baru. — Nameravana špekulacija Antona Kristana in Praprotnika z delavskim denarjem. — Rusko-nemške zveze. — Zadrugištvo v Rusiji. — Preganjanje antimilitaristov v Franciji. — Trst slobodna luka za Ruse. — Wranglovci izgnani iz Bulgarije. — Češka bo izplačala vojna posojila. — Volitve na Ogrskem.

misli pri naših bratih Čehih, nade in želje naše bodo želje njihove in nade.

Češka narodno-socialistična stranka naj živi, naj se razvija, naj procvita!

Živel narodni socializem, živel proletarijat, gospodar bodočnosti!

Slika iz srede naših „državotvornih demokratov“.

V soboto dne 27. maja 1922 je imela »Jadranska banka« občni zbor, na katerem je podal ravnatelj g. Kamenarović upravnemu svetu poročilo, iz katerega posnamemo sledeče točke:

Popuščanje v disciplini. — Odpusti iz službe.

»Popuščanje v disciplini in krnje-nju načela zdravega poslovanja — to zlo, ki se skriva pod nedolžnim izrazom »vojna psihoza« — se je bilo vgnedilo tudi pri nas, toda potrebno je bilo, da se je odstrani za vsako ceno, ker bi moglo sicer imeti za zavod najhujše posledice.

Radi tega smo se morali odreči gotovim našim sodelavcem iz prejšnje dobe, primorani pa smo bili tudi, da nekatere odstranimo. Med poslednjimi sta bila gg. Praprotnik in dr. J. Kavčnik, ki sta nam na našo zahtevo dala obvezno pismeno izjavo, da se brez našega predhodnega dovoljenja ne bosta bavila z bančnimi posli. Edina svrha tej naši zahtevi je bila, da preprečimo, da se z javnim kreditom in z javnimi prihranki bavijo osebe, ki jih v to ne moremo smatrati kot poklicane. V zemlji siromašni na kapitalu, kakor je naša, tvorijo kredit in štedenje temeljni kamen narodnega blagostanja, vsled česar ni vseeno, kdo upravlja to javno premoženje in na kakšen način, izkoriščujoč pri tem okolnost, da je bil upravitelj zavoda, ki cenj svoj dober glas in svoje pošteno ime.

»Elementi.«

»In vse bi ostalo pri tem, ako bi gotovi nepoznani elementi ne bili intervenirali v nameri, da se na vsak način obdrži odstranjeno osebje in obnovi stara praksa izrabljanja zavoda v strankarske in osebne — mnogokrat umazane — svrhe. Ker je uprava zavoda enostavno odbila vsako neumestno intervencijo, so nam omenjeni elementi, da rabimo njihov lastni izraz napovedali »boj«, identificirali sebe z neko politično stranko in predstavili neinformiranemu občinstvu naše pravilno postopanje kot sovražen nastop zavoda napram omenjeni politični stranki.

Med omenjene elemente uvrščujemo v prvi vrsti gg. dr. Žerjava in A. Kristana, bivšega ministra ter njihove korifeje. Pripominjamo, da se naša kritika nanaša na delovanje g. dr. Žerjava kot politika in narodnega poslanca.

Dr. Žerjav in g. A. Praprotnik. — »Agro-Merkur-banka.«

»Kot zastopniki neke inozemske paroplovne družbe smo zaprosili pri Ministrstvu za socialno politiko kot pristojni oblasti, koncesijo za prevoz potnikov. Inšpektor dr. Drušković, ki

vodi dotični oddelek, pa se drzne izjaviti konzularnemu uradniku neke tuje države, da Jadranska banka ne uživa naklonjenosti Ministrstva za socialno politiko in da bi se koncesija lahko dobila, ako bi se zaprosila potom kakega drugega zavoda, n. pr. potom Jugoslovanske Union-banke v Ljubljani. (!)

»Gospod inšpektor dr. Drušković — in to kot predstavnik državne oblasti — pa gre še dalje, mnogo dalje: gre celo v Genovo h glavnemu ravnateljstvu paroplovne družbe Navigazione Generale Italiana.«

»Gospod dr. Drušković v službenem svojstvu inspektorja Ministrstva za socialno politiko, izjavlja zastopniku tuje države in inozemske družbe, da namerava Jadranska banka, preje slovenski, toda sedaj pohrvaški zavod, prenesti svoj sedež v Zagreb; da on, inšpektor dr. Drušković kot zastopnik državne oblasti in kot intimni prijatelj g. ministra dr. Žerjava, z obzirom na naše notranje politične razmere in na obstoječi antagonizem med Beogradom in Zagrebom, ne more dovoliti, da se zastopništvo poveri hrvatskemu, zagrebškemu (sic!) zavodu, ki ne uživa naklonjenosti vlade, in da bi bilo tudi v interesu samega inozemskega društva, ako bi ono poverilo zastopništvo in se naslonilo (sic!) na politično banko, ki ima v vladnih krogih velik vpliv, povdarjajoč pri tem čisto nacionalno, pristno belgrajsko Žerjavo-Praprotnikovo, večeraj Marburger-Eskompte, danes Jugoslovensko Union, jutri mogoče Agro-Merkur banko.«

»Kupčija á trois.« — G. Anton Kristan.

»Gospod A. Kristan, upravitelj državnega posestva Belje, nam je predlagal ustanovitev trgovske družbe á trois, potom katere naj se z ene strani izkorišča državno posestvo Belje s cenanim nakupom proizvodov, z druge strani pa socialistične organizacije v Sloveniji s kupovanjem teh istih proizvodov od omenjene družbe.«

»Mi smo odbili to barantijo, toda tudi to smatrajo Kristanovi drugi iz demokratskih vrst kot sovražni čin napram demokratski stranki in Slovencem.«

Koroški svinec. Tehniško-visokošolski fond. Propagandni fond za Koroško.

»Kakor smo že omenili, smo odpustili gg. Praprotnika in dr. Kavčnika, današnjega general. ravnatelja, oziroma ravnatelja Slavenske banke v Zagrebu. Med drugim je g. A. Praprotnik zlorabil svoj položaj v zavodu s tem, da je z manipulacijo pri svinu, sekvestriranjem od države, oškodoval za nekoliko milijonov propagandni fond za Koroško sebi in svojim drugom v korist. To baš v težkih časih pred plebiscitom, ko se je zahteval prispevek za čast slovenske zemlje tudi od najbednejšega siromaka.«

»S svojimi nadaljnjimi manipulacijami s svinom je g. A. Praprotnik prevaril tudi Upravno komisijo tehniško-visokošolskega fonda v Ljubljani za milijonske iznose.«

»Na posebno drzen način sta se pa gg. A. Praprotnik in dr. Kavčnik okoristila z manipulacijami pri svinu s tem, da sta fingirala kupčijo z imaginarno tvrdko, v to svrhu fingirala ko-

respondenco z isto in s krivimi podpisi prevarila lasten zavod za več milijonov.«

»V korist obeh je interveniral g. dr. Žerjav, intimni prijatelj g. A. Praprotnika, kakor ga karakterizira sam inšpektor Drušković. Ker pa se na intervencijo dr. Žerjava nismo ozirali, je on tudi to označil kot sovražno postopanje Jadranske banke proti demokratski stranki in Slovencem.«

»Upravi našega zavoda je bilo priobčeno, da je bil del dobička iz kupčije s svinom namenjen demokratski stranki. Iz knjig zavoda ni razvidno, da bi se bila demokratska stranka kot taka okoristila s tem denarjem, kar v ostalem potrjuje tudi izrecna izjava blagajnika pokrajinske organizacije demokratske stranke. Dognano pa je, da so ta denar dvignili ožji pristaši politike dr. Žerjava, k čemur sta jim pripomogla gg. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik.«

Poročilo g. Kamenarovića je kajpada zadelo v živo. Vsi prizadeti se pero že cel teden po vseh listih in groze s tožbami. Ker odgovarja tudi g. Kamenarović s sodnijo, se bo pralo to gnusno perilo v kratkem pred sodnikom, seveda — če se gospodje prej ne pobotajo in cele zadeve ne potlačijo.

Jugoslovanski demokrati in Nemci v objemu.

V zadnjem času se je postavilo glasilo slovenskih demokratov »Jutro« na internacionalno stališče. V celi vrsti člankov dokazuje, da nemške manjšine v naši državi niso nevarne in da se dá radi tega lepo skupno delati z njimi.

Ko smo čitali te članke, smo takoj vedeli, kaj se pripravlja. Pripravlja se enotna fronta demokratov, v katero bodo stopili tudi jugoslovanski Nemci, ali vsaj demokrati bi tako želeli, ker pri nas v Sloveniji in na Hrvaškem, v Vojvodini in v Banatu sicer nobenih glasov ne dobe pri volitvah. Da imamo prav, to potrjuje srbski časopis »Politika«, ki piše, da so v nekaterih krajih v Vojvodini in v Banatu bili izvoljeni v odbore krajevnih organizacij jugoslov. demokratske stranke tudi Nemci, kateri so vstopili v jugoslov. demokratsko stranko.

Danes še ne vemo, če to ni nemški trik, ker smo doslej vedno mislili, da bodo nastopali Nemci v Jugoslaviji kot samostojna politična organizacija. Mogoče pa je tudi, da so se premislili. V tem slučaju so jim morali demokrati več nuditi, kakor bi jim za slučaj, da bi samo kooperirali z njimi.

Fakt je to, s katerim bo treba računati. V času, ko smo mislili, da se bo umetno nemštvo v Jugoslaviji združilo, pa doživljamo, da jim priskoči na pomoč stranka, ki hoče biti narodna. Nedavno je »Kulturbund«, ki ima svoj sedež v Novem Sadu, interveniral pri vladi za razširjenje nemških paralel v Ptuj. Kakor smo izvedeli, so jim demokrati obljubili pomoč, kar ni težko, ker je prosveta v njihovih rokah.

Isto bo z nemško trgovino in gospodarstvom sploh. Namesto da zasedejo mesta ob mejah — vsaka država polaga na meje največjo važnost in pošilja tja samo odločno narodno ljudi — namesto da se ob mejah torej omogoči našim trgovcem in obrtnikom, da zasedejo mesta, pa se bo Nemce

pustilo povsod tam, kjer so, in se jih bo od vladne strani celo podpiralo proti Slovincem.

Take politike mi ne odobravamo. To povemo odkrito in jasno. Mi ne reflektiramo pri volitvah niti na en sam nemški glas, mi hočemo zastopati samo interese troimenega naroda, zato najodločneje obsojamo tako politiko v naši državi, ki podpira Nemce. Ali se gospoda ni nič naučila? Ali gospoda ne ve, kako preganjajo naše brate na Koroškem?

Mi smo za to, da se klin izbije s klinom. Dokler ne neha preganjanje našega naroda v Korotanu, dokler tam ne dajo mesta slovensko mislečim delavcem, uradnikom, obrtnikom, trgovcem in gostilničarjem, dokler tam ne zasigurajo svobodnega gospodarskega, kulturnega in socialnega razvoja, toliko časa Nemci v naši državi ne smejo uživati pardona. To je naše stališče, ki smo ga zastopali dosedaj in ki ga bomo še z večjo odločnostjo zastopali v bodoče. Zato napovedujemo boj zvezi jugoslovanske demokracije z Nemci.

Slovenec, ki ne zna slovenskega.

Poslanec tov. Brandner se je mudil skupno z dvema poslancema Samostojne kmetijske stranke pri naših vojakihi, ki služijo v Srbiji in sicer v Kragujevcu, v sredini Šumadije, da se informira, kako se godi našim »fantom« in da potem pri vojnem ministru nastopi za odpravo raznih nedostatkov, ki jih je v vojski povsod dovolj. Ob tej priliki je poveljnik šumadijskega artilerijskega polka pravil nemško čudno zgodbo. Rekel je, da je pred kratkim bil sprejet v vojsko in dodeljen njegovemu polku neki kapetan I. razreda, ki je ob svojem nastopu izjavil, da je rodom Slovenec. Srbskemu poveljniku se je čudno zdelo, da se ni mogel z njim skoro prav nič razumeti, dočim se je sicer z vsakim slovenskim vojakom in častnikom jako dobro pogovoril. Ker pa je novi kapetan neprestano trdil, da je res Slovenec, je poveljnik končno začel verjeti, misleč, da postoje morda v Sloveniji različni dijalekti in da morda ta kapetan govori enega izmed teh dialektov, ki je tako nerazumljiv.

Drugi dan je bilo večerjanje. Poveljnik opazuje »slovenskega« kapetana, kadar je v stiku s slovenskimi vojaki. In na veliko čudo zapazi, da »slovenskega« kapetana tudi slovenski vojaki ne razumejo. Nekaj časa je mislil, kakšen vendar mora biti ta slovenski dialekt, da ga niti Slovenci ne razumejo, naposled mu postane cela stvar jasna in ironično vpraša kapetana: »Mir scheint es, Sie verstehen sich auch mit den Slovenen nicht?« In kapetan, videč, da ne more več nadalje igrati čudne vloge, odgovori tragikomično: »Sie dürften Recht haben.« In od takrat naprej se srbski poveljnik razgovarja s »slovenskim« kapetanom v nemškem jeziku, kajti edino tako se more z njim dobro sporazumeti.

Tovarišu Brandnerju je omenjeni poveljnik povedal tudi to, da je dotični kapetan doma nekje blizu Celovca, da ima za ženo Nemko in da se je gibal

vedno v družbi Nemcev, v sled česar ne zna slovenskega.

Kaj naj torej mi rečemo k celi stvari? Znano nam je, da je bilo odklonjenih več prošelj zavednih slovenskih častnikov, zato nikakor ne moremo odobravati, da se sprejemajo v vojsko ljudje, ki gotovo niso bili nikdar vneti za našo državo, ker bi se sicer naučili našega jezika, oziroma ne bi pozabili nanj. Priznavamo, da je marsikdo, ne ravno po lastni krivdi, pozabil svoj materni jezik, toda to ga še davno ne upravičuje, da bi dobival prednost pred zavednim in navdušenim Slovincem, ki se je boril in trpel za jugoslovansko državo. Pa tudi lepo ni in tudi ne vredno spomina junaških naših bratov, ki so poginili v Šumadiji vsled nemškega napada, ako se sedaj v Šumadiji celo v vojski sliši nemška govornica. To je nečastno za našo vojsko. Kaj takega bi se nikdar ne smelo dogajati. Nečastno pa je to posebno za nas Slovence, ako bratje Srbi vidijo, kake ljudi imamo. Ščasnoma, če bo šlo to tako naprej, nas bodo upravičeno imenovali »Švabe«.

Zato je skrajni čas, da se vprašamo: »Kdo je temu kriv? Kdo blati naše slovensko ime?« Brez dvoma, da tudi tisti poveljniki, pa naj se prištevajo Slovincem, Hrvatom ali Srbom, ki ali nimajo pravega razumevanja za potrebe naše vojske, ki mora v prvi vrsti biti narodna, ali pa namenoma tako postopajo, da s tem dražijo na eni strani tiste slovenske častnike, ki niso bili sprejeti, dasi imajo vse tozadevne kvalifikacije, ali pa, da dražijo tudi Srbe, češ vidite, taki so Slovenci, v resnici »Švabi«, kakor smo vedno trdili.

Naj bo potem resnično prvo ali drugo, mi take metode obsojamo, najodločneje obsojamo istotako, kakor smo vedno obsojali tiste oficirje v Mariboru, pa naj so Srbi, Hrvati ali Slovenci, ki se prav pridno udeležujejo nemških veselice, slovenske pa dosledno bojkotirajo!

Politične vesti.

Banke hočejo spekulirati z delavskim denarjem. Naredba o poslovanju delavskih zavarovalnic in bolniških blagajin je bila izdana že lansko leto, stopi pa v veljavo, kar se tiče bolniških blagajin, 1. julija 1922. Ta naredba, ki sama na sebi ni bogve kako dobra in je še daleč za tem, kar bi bilo delavstvu v korist, ima svojo zanimivo zgodovino. Ta zgodovina pa je silno žalostna in kaže celo korupcijo, ki vlada pri nas, v najbolj žareči luči.

»Veliki državnik« Pašić te naredbe dolgo ni hotel podpisati, kajti po njegovem mnenju je delavec navaden pes, za katerega ni treba skrbeti. Kar naenkrat pa se je premislil in podpisal naredbo. Pa ne da bi bil to storil v prid delavstvu. Kaj še! Za bolniško blagajno se je začel »zanimati« g. Praprotnik, ravnatelj zagrebško-ljubljanske velebanke. Praprotniku se je posrečilo prepričati Pašića, da se bo dalo delati z delavskim denarjem, ki bi se ga naložilo v njegovi banki naravnost sijajne »gšefte«. Pašić je to tudi kmalu razumel ter podpisal naredbo. Bolniške blagajne in delavske zavarovalnice bo-

do po tej naredbi osvedočene ter razpolagale z več stotilijonskimi denarnimi sredstvi. Ta delavski denar so hoteli takoj zagrabiti, z njim spekulirati in še bolj pritisniti delavstvo. Stvar je bila pametno začeta, treba bi bilo le še ta plan uresničiti in odpraviti vse one, ki bi se temu protivili. Nekaj so že napravili. Najprvo je bilo treba ukloniti slovenske in druge prečanske strokovnjake v ministrstvu, ker ti bi gotovo ne odobravali takega balkanskega gospodarstva z delavskim denarjem. Oddelke za socialno zavarovanje, za inšpekcijo dela itd. so združili in postavili na čelo vseh teh združenih oddelkov nekoga »Srbijanca« Kuželja, ki je po sodbi vseh, ki poznajo njegovo delo, popolnoma nesposoben. Zanimivo je tudi, kako so sestavljali načelstvo tega osrednjega zavoda. Vse od korporacij imenovane delegate, ki so dišali količkaj po poštenosti, so »od zgoraj« enostavno črtali in imenovali na njih mesta »državotvorne gospode«. Samoobsebi umevno, da je bil imenovan tudi oče ideje, Praprotnik. Pripravili so mu mesto s tem, da so vrgli zastopnika Južne železnice iz načelstva. Za vodje tega osrednjega urada bosta imenovana »državotvorni socialista« g. Jaklič in minister n. r. Bukšeg. Popolnoma samoobsebi razumljivo je, da se govori tudi o — svotah, katere baje misli žrtvovati banka za provizije.

Čisto umevno je, da se čuje pri teh zločinskih manipulacijah tudi ime Antona Kristana. Kristan je pač povsod zraven, kjer se gre za to, da se potlači delavstvo. Da odvrnejo pozornost delavstva od teh nameravanih nakan, so začeli ljubljanski »Naprejevci« silno napadati ravnatelja ljubljanske bolniške blagajne g. Kocmurja. Delavstvo se bo, tako so mislili »Naprejevci«, silno zanimalo za spor med »Naprejem« in Kocmurjem in ne bo imelo časa paziti, kaj se godi drugod. Med tem bi pa Kristan, Praprotnik in kompanija lahko čisto mirno delali, kar bi hoteli ter počeli z delavskim denarjem, kakor bi se jim ljubilo.

Resolucija zemljoradničke stranke o zunanji politiki beogradske vlade. Glavni odbor zemljoradničke stranke v Beogradu je sprejel resolucijo o zunanji politiki naše vlade. Zveza zemljoradnikov obsoja tajno in nenarodno politiko naše vlade in zahteva, da se mora urediti zunanja politika vlade tako, da dovede do ljubezni in prijateljstva s slovanskimi narodi in državami. Zemljoradniki obsojajo vlado, da na konferencah z drugimi državami ne brani nikdor našega naroda, temveč vedno podleže kapitalističnim težnjam Italije. Zemljoradniki apelirajo na laške kmete in delavce, da napravijo konec imperijalizmu laškega kapitala, ki ovira Jugoslavijo in ne pusti, da se izprazni Dalmacija, kljub temu, da je Italija k temu obvezana po pogodbi. Zemljoradniki so mnjenja, da se morajo rešiti vsa vprašanja med narodi samimi, a ne potom današnjih vlad, ki niso nič drugega, kakor predstavniki kapitalističnega razreda. Dalje protestirajo zemljoradniki proti jugoslovenski nacionalistični (fašisti) organizaciji, s katero zemljoradniška stranka noče imeti nič skupnega.

še enkrat vse spise, izbral najvažnejše in jih uredil. Sklenil sem, da ne predložim vseh spisov, temveč le najvažnejše, le one, iz katerih bi mogel tudi vsak lajik takoj spoznati, za kaj se gre. Komaj sem bil gotov z ureditvijo, so se odprla vrata, vstopil sem in stal pred cesarjem.

Čutil sem bolj svež zrak, kakor v sosedni dvorani, odleglo mi je. Pri pisalni mizi je stal cesar v kratki vojaški suknji. Poldrugo leto je preteklo, odkar sem bil zadnjič pri njem.

V tem času se je jako izpremenil. Bil je močno skrivljen, oči so bile vlažne in neprenehoma je kašljal. Javil sem se k predavanju. Cesar je pokimal prijazno z glavo, pokazal z roko na stol, ki je stal poleg pisalne mize in rekel: »Vsedite se.« — Sam se je vsedel za pisalno mizo, na kateri so ležala črno-koščena očala. Kratko sem obrazložil celo zadevo. Cesar me je pazno poslušal, le od časa do časa je zmajal z glavo. Da je vse jasno in dobro razumel, sem spoznal na pr. ko sem čital

Vojaška vstaja v Baru. Pred kratkim smo poročali, da se je uprl neki polk v Srbiji, sedaj pa prinašajo bosanski listi vesti o novem vojaškem uporu, ki ga je izvršil te dni 29. pešpolk v Baru. Praviijo, da so vojaki tega pešpolka večinoma Hrvati, ki so hoteli iti domov. Vstaja je imela večji obseg, kakor ona v Plevlju, ker so z vojaki potegnili tudi oficirji. Vstajo so zadušili crožniki, katerih je v Baru in okolici silno veliko. Vodje ustaje so zaprli. Vojaška preiskava je dognala, da je bil vzrok vstaje silno slaba prehrana ter da so se radi tega pridružili vojakom tudi častniki. Z merodajnega mesta so izjavili, da vzroki čisto gotovo niso iskati v politiki ali strankarsko-plemenskem sovraštvu.

V Trstu je proglašen generalni štrajk. Med delavci in fašisti je prišlo do hudih bojov.

Svetovni pregled.

Rusko-nemški trgovski promet. Zveza, ki sta jo sklenili o priliki genovske konference Rusija in Nemčija, in ki je vzdignila toliko prahu, začena roditi svoje sadove. Obnavljajo se stare trgovske zveze in sklepajo nove. Te dni je bila sklenjena med sovjetsko vlado in neko nemško gradbeno tvrdko pogodba za popravo mesta Petrograda. Nemška tvrdka bo popravila in obnovila ceste, kanale, vodovod in hiše v Petrogradu. Obenem pa je dobila omenjena tvrdka tudi pravico izkoriščanja gozdov in rudnikov. Skupini nemških avtomobilnih tvornic se je oddala poprava vseh avtomobilov, ki so last sovjetske vlade, tudi ta tvrdka je dobila pravico izkoriščanja gozdov. Dalje je bila osnovana »Rusko-nemška uvozna in izvozna družba«. Delničarji te družbe so nemška trgovska in industrijska skupina Hirsch in sovjetska državna banka. Ta družba razpolaga s kapitalom 150.000 zlatih rubljev. Sedež družbe je v Moskvi; družba ima pa tudi pravico, da osnuje podružnice v glavnih mestih Rusije. Delokrog družbe tvorijo trgovske operacije s kovinami, stroji in kemikalijami. Za izmenjavo surovin je bila sklenjena pogodba med trgovskim oddelkom rusko-kmetijske industrijske uprave in hamburško veletvrdko Pagenstecher & Comp. Ta pogodba vsebuje v prvi vrsti izmenjavo lanu proti moki in sicer en pud lana za 5 pudov moke. Sovjetska vlada bo porabila to moko za prebivalstvo v onih krajih, kjer vlada glad.

Kakor se vidi iz teh izjav, so postali rusko-nemški stiki zelo živahni. Drugim državam ne preostane ničesar drugega, kakor začeti pogajanja z Rusijo.

V Pragi se mudi že mesec dni poslanec

centralne zveze ruskih zadrug

g. J. Timošenko. Sovjetska Rusija si hoče nabaviti v Čehoslovaški kmetijskih strojev in sicer nastopa centralna zveza ruskih zadrug na svetovnem trgu popolnoma samostojno. G. Timošenko je podal o ruskih zadrugah nekaj podatkov, ki jih hočemo sporočiti že radi važnosti našim čitateljem.

Kako je bil aretiran general Auffenberg?

(Nadaljevanje.)

Rekel sem, da moram zadevo sporočiti prej mojim predstojnikom in vojnemu ministru Krobotinu. Marterer pa me je prijel za roko in velel: »Sedaj Te ne izpustim več, z menoj moraš k Bolfrasu.« Kmalu nato sem bil pri Bolfrasu ter mu predaval o zadevi, ki sem jo zasledil. Bolfras je bil zelo razburjen, hotel je po sobi sem ter tje, kar naenkrat pa je dejal: »Vi morate z menoj k cesarju.« Začuden sem vprašal: »Tak, kakoršen sem?« Bil sem samo v uradni uniformi in popolnoma zaprašen. Bolfras je odgovoril: »To je vseeno, le v Schönbrunn moramo vprašati, če naju cesar še danes sprejme.«

Bilo je v nedeljo dne 25. aprila 1915 ob 4. uri popoldne. Iz Schönbrunn je prišel odgovor, da naju cesar čaka. Takoj nato sva se peljala z avtomobilom v Schönbrunn. Šele sedaj mi je šinilo v

glavo, da prevzamem s tem velikansko odgovornost.

Naglica, s katero so se podili dogodki, me ni pustila mirno misliti. Sedaj sem naenkrat razumel, da sem postal orodje v roki kamarile, ki stremi za gotovim ciljem. Spoznal sem pa tudi, da sem bil edini, ki mora trezno misliti, kaj se bo iz tega razvilo in kam bo vse to vedlo. Začel sem zbirati svoje misli, premislil sem še enkrat one dogodke, kot jurist sem razmišljal, kaj je na tem kaznjivega, kako je treba vse to označiti in kaj bom rekel cesarju. Bil sem že prej dvakrat pri cesarju in sem vedel, kako kratko in točno se mora tam govoriti. Bolfras pa mi je govoril med tem nepretrgoma v ušesa: kaj je govoril, nisem vedel, ker nisem imel časa poslušati ga. Kako sva se pripeljala v Schönbrunn, ne vem. Spomnim se le, da sem stal naenkrat v stekleni dvorani, ki je bila cesarjeva predsoba. Pri oknu sem opazil službujočega krilnega adjutanta. Stal je tam nepremično. Šel sem k mali marmornati mizici, prelistal

poročilo: »Jutri pride F. F. v Budimpešto,« me je prekinil, se obrnil k Bolfrasu in ga vprašal: »Ali je bil nadvojvoda tedaj v Budimpešti?« Ko sem prečital pismo, v katerem je poročal Auffenberg o politični konstelaciji, seveda v dogovorjeni tajni pisavi, je rekel cesar: »To so vendar državne tajnosti!« Ko sem čital pismo, v katerem je bila dogovorjena tajna (šifrirana) pisava med Schwarzem in Auffenbergom, in je bila med drugim označena tudi tajna (šifrirana) označba o cesarjevem stanju — silno važna —, je postal cesar jako potr in je večkrat zmajal z glavo. Zelo razburjen je postal, ko je slišal, da so obstojala tudi tajna poročila glede mobilizacije in da je Auffenberg v resnici brzojavno sporočil Schwarzu, da je bila mobilizacija odrejena. Cesar je vzdihnil in rekel: »To bo grozovit škandal. Kaj vse bodo zopet govorili o armadi.« Potem se je zamislil in čez nekaj časa rekel odločno: »Tega se ne more prikriti; stvar naj gre svojim postavnim potom.« (Dalje.)

Centralna zveza ruskih zadrug ima včlanjenih 15.000 zadrug. Od teh je 3000 delavskih, ostale so kmetijske in mestne zadruge. Te zadruge imajo danes približno 40 milijonov članov. Njihovo premoženje znaša 50 milijonov zlatih rubljev. V inozemstvu ima centralna zveza blaga in vrednosti za 300.000 funtov šterlingov in 3 milijone dolarjev. Danes manjka centralni zvezi tujih valut, zato ne more sklepati inozemskih kupcij proti gotovini, temveč proti daljšim kreditom. Tuje valute si mora nabavljati le sproti z izvozom surovin. V tem trenutku ima centralna zveza pripravljenih za izvoz: 300 vagonov lanu, 80.555 pudov ovčje volne, 300 pudov las, 400.000 kožuhov in drugih kož, 20.000 jajc; masla in masti bo v najkrajšem času veliko na razpolago. Ako se posreči centralni zvezi, da dobi dovolj denarja, bi mogla še letos spraviti ogromne količine surovin na svetovni trg. Rusija je začela stopati na svetovni trg, upati smemo, da se začne boljše časi.

Francija. Kakor znano, je Francija ena najbolj militarističnih držav. Francija pa je tudi ona država, ki noče o kakem razoroževanju ničesar slišati. Samoobsebi umevno je, da je tudi na Francoskem veliko število narodnih ljudi, ki vidijo v tem pretiranem militarizmu nevarnost nove vojne in škodo svoje domovine. Toda na Francoskem vlada danes taka korupcija, kakor pri nas, in vsaka korupcija se hoče držati z bajoneti. Radi tega so začeli preganjati vse one, ki zahtevajo, da se število vojaštva zniža, da se ne muči ljudi in jih ne odteguje delu. Te dni so napravili hišno preiskavo pri znamenitem pesniku Henriju Barbusseju, ki si je pridobil ime s svojo knjigo »Ogenj«, v kateri popisuje naravnost mojstersko grozoto svetovne vojne. Druge znamenite delavske voditelje so začeli preganjati s kazenskimi zakoni.

Italija. V Rimu je prišlo do generalne stavke delavstva in strahovitih spopadov med fašisti in komunisti. Med komunisti in fašisti so se bile krvave poulične borbe. Ranjenih in mrtvih je bilo na obeh straneh precejšnje število. Policija je zaprla nad 200 pretepačev.

Italija je sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo. V pogodbi se nahaja določba, da mora postati Trst

slobodna luka za Rusijo.

Vsa izvozna in uvozna trgovina med Rusijo in Italijo bi se morala razvijati v glavnem preko Trsta. Rusi bodo dobili v Trstu posebna skladišča za svoje blago. Italija je za Nemčijo prva velika država, ki je sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo. Lloyd Triestino je napravil poskušnjo vožnje v Odeso. Kaj so pri tej vožnji Italijani videli, prinašajo laški listi. Blago, ki ga je pripeljala ladja v Odeso, je prevzelo naravnost sovjetsko poverništvo za zunanjo trgovino in ga potem oddalo za drugam po 40 do 50 odstotkov povisanih cenah. Plačali so v rubljah, angleških funtih ali dolarjih. Dobro se prodajo živežne potrebščine in kolonialno blago. Veliko povprašujejo po poljedelskih strojih, avtomobilih in pleteninah. Luksuz, blaga Rusi ne sprejemajo. Interesantno je tudi to, kar povedo laški listi med vrstami, da Rusi slabega blaga ne sprejemajo. Lahko so jim hoteli navesiti nekaj laškega »šunda«, toda pripeljati so ga morali zopet nazaj.

Zanimivosti.

Papeževe oči. K papeževi volitvi, ki nam je dala Pija XI., so poslali vsi svetovni listi svoje najbolje dopisnike v Rim. Vsi časopisi so hoteli prinesiti o novem papežu vse, kar ljudi zanima in kar baš radi slišajo. Ni torej nič čudnega, da so poročevalci različnih listov kar oblegali papežev palačo. Občinstvo danes veliko zahteva od svojih časopisov. V tem slučaju so se ljudje zelo zanimali, kak je novi papež, ali je velik, ali majhen, debel ali suh. In poročevalci so pisali in poročali, vsak, kolikor največ je vedel in znal. Sedaj je zbrala vatikanska biblioteka vse časopise, ki so popisali novega papeža. Hočemo povedati samo to, kar so navešili razni doiskniki pariskih listov o očeh novega papeža. V »Petit Parisien« je pisal Henri Beraud o papežu, da ima sigurnen pogled. Ta dopisnik je bil še najbolj previden. Ker ni mogel ugotoviti barve oči, je pisal samo o pogledu. Dopisnik klerikalnega lista »Echo de Paris« si je že bolje ogledal oči novega papeža, ker je poročal: Pod črnim baretom jako visoko

Bulgarija. Kakor smo že zadnjič poročali, so izbruhnili v Bulgariji radi tamošnjih Wranglovcev veliki nemiri. Kakor smo tudi omenili, je stala za temi nemiri sama bulgarska vlada, ministrski predsednik sam je dajal iz Genove navodila. Sedaj se je ministrski predsednik Stambulski vrnil iz Genove v Sofijo. Pri svojem prihodu je bil od bulgarskega naroda navdušeno pozdravljen. Ogromno število ljudi ga je pričakovalo na kolodvoru in ga pozdravljalo. Povsod so se slišali kliči: »Živela republika«. Potem je narod demonstiral proti še zaostalom Wranglovcem. Vlada je izdala ukaz, da morajo vsi Wranglovci in ostali ruski begunci zapustiti takoj Bulgarijo. Trume razoroženih Wranglovcev beže peš proti Grčiji. Veliko Wranglovcev hoče v Jugoslavijo. Naša vlada baje v tem oziru še ni ničesar odločila.

Češkoslovaška. Eden za drugim. Najprej je sklenila gospodarsko pogodbo z Rusijo Nemška. Za njo je hitro pricapljal Italija, in ta teden je nam prinesel brzjav vest, da sta podpisala v Genovi češkoslovaški poslanik in Čičerin sporazum med Rusijo in Češkoslovaško. Vsebinska pogodbe je gospodarskega značaja obenem pa si obe državi obvezujeta stroge nevtralnosti. Za nas je vrlo zanimivo, da je bila na Češkoslovaškem prva stranka, ki je zahtevala sporazum z Rusijo narodno-socialistična stranka.

Kakor poročajo češkoslovaški listi bo izplačala Češkoslovaška vojna posojila popolnoma. To zagotovitev so dali češkoslovaški politiki angleškemu kapitalistom, ki so šele na to dejstvo bili pripravljani dati Češkoslovaški večje posojilo. Veliko razburjenje je nastalo na Češkoslovaškem, ko je neki nemški poslanec povedal v parlamentu, da ve sigurno, da obstoja med Francijo in Češkoslovaško tajna vojaška zveza, po kateri mora dati Češkoslovaška v slučaju vojne Francozom pol milijona vojaštva na razpolago.

Nemčija. Ta teden je govoril v nemškem parlamentu nemški ministrski predsednik dr. Wirth o rezultatih genovske konference o rusko-nemški pogodbi. Genovska konferenca, je rekel, ni prinesla mnogo uspehov. Toda pri katastrofi, v kateri se nahaja Evropa, je pozdraviti vsak korak, ki pelje k boljši bodočnosti. In Genovska konferenca ni bila nič več kakor tak majhen korak. Kar se tiče rusko-nemške pogodbe ni to nič drugega, kakor gospodarski sporazum med dvema narodoma, ki jih hoče ententa enostavno uničiti. Tako Nemci, kakor Rusi so bili prisiljeni, da sklenejo to pogodbo. In nič drugega, kakor sila je prignala ta dva naroda skupaj. Enostavno ni res, tako je trdil dr. Wirth, da bi se skrivala za gospodarskim sporazumom, kaka vojaška pogodba. V debati je rekel soc. dem. poslanec Müller, da bi socialdemokrati vrgli takoj vsako vlado, ki bi si upala sklepati tajne vojaške pogodbe, ki vedno povzročajo vojne.

Ogrska. Na Ogrskem so se vršile ta teden »ogrske« državotvorne volitve. To se pravi, goljufalo se je zopet enkrat pri volitvah, kakor se to more samo na Ogrskem in Rumunskem. Zmagala je seveda vladna stranka. Volitve na Ogrskem so tajne samo v večjih mestih, na deželi se pa voli javno. V mestih, kjer so bile volitve tajne, so dobili socialisti jako veliko glasov, na

in široko čelo; nos je kratak, ustnica močno začrtane in stisnjene, brada četrtooglasta. Oči ima jako modre. Torej jako modre oči. Poslušajte pa, kaj pravi o ravno istih očeh dopisnik »Journala«: Oni, ki so bili tako srečni videti novega papeža, so videli dvojice živih črnih oči. Torej dvojice črnih oči. A sedaj čujte, kaj piše »Matin«: Ljubezni duhovnik z jako visokim čelom in svetlini oči. Svetle oči? Vse barve morejo biti svetle ali temne. Kakor se vidi, ni mogoče izvedeti, kake oči ima novi papež, kljub temu, da je bilo toliko dopisnikov v Rimu. So li plave, sive ali črne?

Čičerin in genovske ženske. Pri zadnji seji genovske konference je bil Čičerin napaden od nekaterih govornikov, ker je za časa konference užival simpatije genovskih žena. Največjo pozornost so vzbujali njegovi lakasti čevlji. Vsak večer je bil povabljen v kako hišo in obsipavali so ga s cvetjem. Kot protidraj je moral podpisovati dopisnice. Neka dama se je izrekla o Čičerinu sledeče: »On ima tako lepe oči, da je nemogoče verjeti, da bi bil tako strašen, kakor ga opisujejo.«

deželi seveda, kjer so volilce gnali kakor voličke v klavnico, pa je zmagala vladna stranka.

Anglija. Lloyd Georg je govoril v parlamentu in na shodu zaupnikov svoje stranke o genovski konferenci. Lloyd George je mnenja, da se bo politika, ki se je začela v Genovi, nadaljevala. On upa sčasom na popoln uspeh. »Tako hitro ne more biti uspeha«, je trdil Lloyd George. »toda s časom bomo že dosegli, da bo prišel red med narode«. — Pri nas pravijo ljudje: »Kdor dolgo kašlja, dolgo živi.«

Poročila z dežele.

(Impozanten Kukovec shod v Sevnici.) Ne moremo si kaj, da ne seznamo javnosti z velikanskimi uspehi, ki se z njimi vrača minister n. r. dr. Kukovec iz raznih shodov. Na predvečer skoda sem prišel obenem z dr. Kukovcem v Sevnico. Kamor sem pogledal — je bil nabit velik plakat, ki se o lepih besedah vabil na shod. V nedeljo, dne 28. t. m. me je radovednost gnala na kraj shoda. Na vratih gostilne stoji dobrovoljni oča Kovač in njegova boljša polovica ter vabila ljudi na shod, kot se jih vabi v cirkus. Stopim v gostilno, ki je bila res polna domačinov, ker pa je do shoda bilo še časa 1 uro sem raje zopet odšel. Ko sem se pa vrnil, je bilo pa še malo drugače. Oča Kukovec so se vrteli na stolu in udrihali na levo in desno. Kraj njega je sedel častljivi gospod Rebek in okrog njiju pa gg. trgovci, obrtniki itd. domačinov nič. Pač je par ponižnih ljudi sedelo tam, a mi je nek domačin povedal, da jih ne pozna, ker niso iz — Sevnice. Gospod Guzelj si je izbral bolj zakotni prostor, da se ga ni videlo. Shod bi se pravzaprav moral vršiti na vrtu — a kaj hočemo, če so Sevnčanje take trape, pa ti zamudijo priliko slišati tako »velike in grozne« reči. »Jutro je objektivno v tem poročalo, samo pozabilo se je pomotiti, zato mi popravljamo: »V soboto sta v ožjem krogu poročala Kukovec in Rebek; v nedeljo sta pa na javnem shodu govorila v še ožjem krogu.« Sevnčanje so se zopet enkrat nasmejali, ko so videli, da žanjejo demokrati vendar enkrat zahvalo »svojeja« ljudstva, za katero so JDS-arji toliko storili.

(Sevnica.) — Podružnica Narodno-socialne zveze je imela v nedeljo dne 28. t. m. svoj redni občni zbor. Med občnim zborom je poročal tajnik NSZ tov. Kravos iz Ljubljane o pomenu delavskih organizacij. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči novi odbor: predsednik tov. Jože Ponzun, podpredsednik tov. Franc Drobne, tajnik tov. Franc Kovač, blagajnik tov. Franc Drobne, odborniki: Helena Perc, Jožefa Kajič, Anton Tkavc, Jože Lipovšek in Jurij Perc. Pregledovalce računov tov. Alojzij Rogl. Po volitvah se je razpravljalo o zahtevah po novi kolektivni pogodbi v tovarni kopit in o povisšanju draginjskih doklad delavstvu. Občni zbor je pokazal, da stremi delavstvo po izboljšanju svojega položaja in si želi močne in edine organizacije. Vabimo zato novi odbor, naj gre z vso vnemo na delo.

(Maribor.) **Kmečke stranke in viničarsko vprašanje.** — Samoobsebi umevno je dejstvo, da je SLS kakor tudi samostojnim kmetom mnogo lažje na tem, da se viničarski bedi pomaga. — Tako čitamo vsaj v njihovih časopisih. Toda podpisano načelstvo zamore v tem pogledu konstatirati ravno nasprotno in sicer: Voditelji SLS in njeni glavni zaupniki, med temi seveda ni zamolčati namestnikov božjih, plačujejo svoje viničarje od 2 do 6 kron ter celo hrano na osebo in dan, ter vrhu tega stare deputate kakor pred vojno. Izjemo ima le g. kaplan Erhatič od Sv. Jakoba v Sl. gor., ki plača 30 do 50 kron. Samostojneži, ki vse obljubijo, so v toliko na boljšem, da plačujejo svojim viničarjem še danes kakor pred vojno, namreč 40 vinarjev (Ludvik Dolajš, predm. kraj. org. SKS v Šentjakobu v Sl. gor.), drugi spet 1 K do 4 K kakor g. Paskolo, eden glavnih funkcionarjev SKS v Svičini, ki je lani nabral nad 40 polovnjakov vina. Izjeme so tudi pri teh zelo redke, zlasti v mariborskem okraju. O JDSarjih ne govorimo, ker so s SKSarji iden-

tični. — Vendar pa vsi skupaj prav marljivo rešujejo viničarsko vprašanje, tako, da postaja vedno bolj bedno. — Podpisani sem bil na večjih shodih SOV, ter sem na teh nabral na stotine argumentov (o postopanju vinogradnikov z ubogo viničarsko paro) za arhiv Stokovne organizacije viničarjev. — V tem arhivu je marsikatera zanimiva belješka. Tako na primer tudi zadnji viničarski shod v Svičini, kjer so se združili najhujši politični nasprotniki, alla Paskollo (bivši Sjudnarkovec) in g. klerikalni župan Dreizebner in kompanija, ter me dejansko naskočili, o čemer bomo govorili pri oblastih. Potem v Šentjurju na Pesnici, kjer so z grožnjo (da takoj napode svoje viničarje ako gredo na shod) preprečili udeležbo, dočim so se posestniki zbrali v gostilni Schantzer v goreči nadi, da pogledajo podpisanemu na čreva. — Ker pa so prišli na shod samo trije korajžni in pošteti viničarji, ki so me o vsem informirali, sem imel s temi viničarji nenavadno čast, da so nas ti »Aufbiks-vinogradniki« v razdalji kakih 100 m za nami spremljali do Zg. Svete Kungote. — Marsikdo bi se s polnimi hlačami — jezil nad to kmečko kulturo, jaz pa sem tem gospodom od vseh političnih strank, ki se toliko brigajo za volilne glasove, da viničarjem niti stanovske nepolitične organizacije ne dovolijo, prav iz srca hvaležen. Kajti tako postopanje pomeni »politični samomor«. — Bog Vam daj večni pokoj! — Žnuderl Konrad, tč. preds. načelstva SOV.

Zbor nar. soc. stranke v Ljubljani.

(Po stenografskem zapisniku.)

(Nadaljevanje.)

S tem odpiram današnje zborovanje mesto nenavzočega načelnika tovariša Deržića, ki je, kakor rečeno, nujno zadržan v Beogradu. Želim, da bi bilo naše delo vzorno in požrtvovalno, in prosim, da se vsega dela v odsekih in v plenumu infenzivno vdeležujete ter danes na strankinem zboru odkrito poveste svoje želje. — Odpiram današnje zborovanje in kličem: »Naj živi narodni socializem!« Prehajam k prvi točki: Volitev predsedstva.

K besedi se priglasi tov. **Rupnik**, ki predlaga za predsednika tov. **Juvana**, za podpredsednika pa tov. **Jarha** iz Maribora. Predlog je soglasno sprejet. Druga točka dnevnega reda: volitev raznih odsekov. Izvolijo se razni odseki in določijo kraji zborovanj posameznih odsekov. Poročilo predsedstva: Prvi se je priglasi k besedi poslanec br. **Spatny**, ki ga spremljajo na oder burni živijo-klici in ploskanje.

Poslanec br. Spatny pozdravlja: Dragi in mili bratje! Prinašam Vam pozdrave čeških narodno-socialističnih poslancev in senatorjev, kakor tudi češkega narodno-socialističnega kluba. Bratje! Čestitati Vam je treba na tako sijajnem uspehu, kajti priznati si moramo, da je med lanskim in letošnjim občnim zborom prav velika razlika. Lansko leto je zgledal občni zbor le kot nekaka konferenca zaupnikov, danes pa so zastopane na njem že skoro vse pokrajine v državi. Čestitati Vam moram k uspehom pri občinskih volitvah, katere je dosegla Vaša stranka proti vsem nasprotnikom in kljub najbesnejšim osebnim napadom za prvo-boritelje narodnega socializma v Jugoslaviji. Isto stališče kot Vi tukaj, imamo tudi mi narodni socialisti na Češkem. Skupno smo se borili pred vojno za državno samostojnost in vi ste bili predvsem, ki ste se v Ljubljani, Gorici in Trstu izpostavljali v bojih za osamosvojitve jugoslovanskega naroda. Svobodo ste sedaj dosegli. Toda še danes ječi pod tujim jarmom Trst, Primorje in Koroško. Ako boste šli trno po sedanjosti poti, boste dosegli tudi osvoboditev teh pokrajin. Kakor pa ste bili prej v Avstriji deskutivni, tako ste sedaj v Jugoslaviji deskutivni. Mi in vi smo državotvorni in napenjamo vse sile za okrepitev naših držav. Toda niti vi, niti mi, nismo zadovoljni z režimom, ki vlada v naših državah. In če nas vsled tega kapitalistične stranke zmerjajo s protidržavnimi elementi, potem ni to za nas psovka, temveč

priznanje, ker odločno se bomo borili do popolne zmage za socialistično pravičnejši družabni red. Kapitalizem se pripravlja na nove napade, toda mi in vi bomo postavili trdno organizacijo proletarijata, ki bo odbila vse napade in končno zmagala nad kapitalizmom. Čestitam vam ponovno k vsem vašim uspehom ter izpolnjujem pri tem prijeto dolžnost, da vas povabim, da se v kar največjem številu vdeležite proslavitev 25 letnice našega obstanka, ki se bo vršila 3. in 4. junija v Pragi. Takrat bomo pregledali 25 letno svoje delo in takrat pridite pogledat tudi vi, da iz naših 25 letnih izkušenj dobite nove sile za delo v svrhu osvoboditve proletarijata izpod kapitalističnega izkoriščanja. Ko pa pridete nazaj podvojite svojo energijo v boju za socialno gospodarsko osvoboditev delavskih mas in bodite prepričani, da boste zmagali na celi črti. Naj živi slovanski socializem! Naj živi slovanska socialistična internacionala!

Tedenske novice.

Interesantna ugotovitev. Demokratski časopisi prinašajo z zadovoljstvom vesti, da ima izmed vseh držav Jugoslavije razmeroma najmanj bankovcev v prometu. Da, da, druge države plačujejo pošteno stroje uslužbenec in upokojence in zato morajo denar tiskati, pri nas pa morajo državni uslužbenec in upokojenci trpeti glad in hoditi nagi in bos, zato da je manj bankovcev v prometu. Se manj bankovcev pa bi bilo potreba, ako bi tudi državni poslanci in ministri hoteli posnemati državne uslužbenec in upokojence ter trpeti glad in hoditi nagi in bos. Kaj ne, gospodje, vi bi v kaj takega ne privolili pa magari, če bi morali biti desetkrat več bankovcev med ljudstvom kot jih je. In vendar veste, če ste se kdaj kaj učili, da bi morali ravno vi dajati dober vzgled. Zakaj tega ne storite, če niste koristiloveci.

Kaj je prinesla državnim upokojencem konstituenta? Pred dvema leti, ko se nismo imeli konstituante, sem prejel kot upokojenec z dokladami mesečno 900 kron. Plačal sem takrat: za kg krompirja 2 K, za kg bele moke 14 K, za kg koruzne moke 8 K, za kg fižola 4 K, za kg mesa 16 K, za kg masti 36 K. Skupaj 80 K. Danes ko imamo konstituanto oziroma od ljudstva izvoljene poslance pa prejemem mesečno 1200 K, plačam pa za kg krompirja 6 K, za kg bele moke 28 K, za kg koruzne moke 20 K, za kg fižola 18 K, za kg mesa 50 K, za kg masti 120 K. Skupaj 242 K. Torej ne stane ista množina živil danes trikrat več kakor prej, prejemam pa za to 300 K več kot prej, mesto da bi prejemal najmanj 1800 K več. Ali se je komu kdaj sanjalo, da je v Jugoslaviji toliko lumpov, da si ljudstvo še za konstituanto ni moglo izbrati poštenih ljudi. — Upokojenec.

Prejeli smo in priobčujemo. — Amnestija in zapustavljanje neuradniških kategorij v demokratski državi. Iz časopisov izvem, da se pripravljajo nekak predlog za amnestijo raznih zločincev o priliki kraljeve poroke. Nimamo nič proti temu, toda vprašamo tiste gospode, ki predlog sestavljajo, kakšna amnestija se pripravljajo za nezločince, nižje državne nameščence, ker upamo, da smo mi vsaj toliko vredni, kakor vsak navadni zločinec, če že ne več. — Stoj! Pozabili bi bili kmalu omeniti, da smo bili popolnoma po nedolžnem kaznovani. S tem, da so se nam 1. maja 1922 maksimirale draginske doklade.

Pred vojaškim sodiščem v Pistoji (Italija) se vrši obravnava proti častnikom, ki so kot člani vojaške misije na Dunaju svoj čas izrabljali svoje stališče ter veržili na debelo. Pri tej aferi se je mnogo imenovalo ime generala Segre. Čudno je to, da ga sedaj ni med obtožence.

Proč z Wranglovci! — Ta parola se danes sliši v celem družabnem življenju in to čisto upravičeno. Nismo brezsrčneži, a vendar se strinjamo s to parolo tudi mi. Smatrali in sprejeli smo Wranglovce kot uboge ruske begunce in jim šli tudi povsod na roko, bili so to naši bratje! Počasi pa

smo se prepričali, da nam ti ljudje niso odkriti in da so to drugačni Rusi kot oni, ki so ostali v Rusiji. Njihov poveljnik Wrangel nam gre s svojim oholim početjem kot naš gost — begunec že preveč na živce. Na drugi strani pa se hočejo ti gospodje celo še vmešavati v naše politično življenje, se smatrajo z nami enakopravni državljani in celo še nekoliko več. Postajajo onoli in prevzetni kot njihov general. Zato bi vlla zahteva celokupnega naroda in vseh političnih strank — tudi demokratske — da se Wranglovce spravi tja, kamor spadajo, prav gotovo upravičeno. Napravi naj se z njimi tako, kakor so napravili Bolgari, posebno ako se bodo hoteli politično udeleževati. Zato proč z njimi ali pa z njihovo volilno pravico. Saj je dosti, ako žive na naš račun.

V Zireh je umrl 22. t. m. po dolgi, mučni bolezni 22 letni Andrej Šubic, naš zavedni prišast. O tem kako je bil blagi pokojnik vsestransko priljubljen, je pričala množica znancev, ki se je poleg članic in članov gasilnega društva Dobručeva udeležila njegovega pogreba dne 23. t. m. — Niegovim sorodnikom iskreno sožalje, pokojniku zemljica lahka!

Solske počitnice o priliki kraljeve poroke. — V zvezi z binkoštnimi prazniki bodo trajale o priliki poročnih slavnosti počitnice na vseh solah v državi od vstetega 3. do vstetega 11. junija. Oficijelnih šolskih slavnosti ne bo.

Na dan kraljeve poroke, menda 8. t. m., bodo zaprte po odredbi poštnega ministrstva vse pošte v državi. Vzdržala se bo edino brzojavna in telefonska služba.

Za kratek čas: — Iz uvodnika dr. Kukovca v »Jutru«: »Ta oženiva se je sedaj pričela s smrtdljivim zapornim ognjem.« — Zakaj neki se general — načelnik dr. Kukovec boji zapornega ognja? Gotovo zato, ker ve iz raznih »Berichtov«, da so imeli pri takih prilikah na frontah med svetovno vojno strah generali v ozadju, da jih ne bi po naključju pozdravil kak »Durchgänger«!

Iz stranke.

Kraj. organizacija NSS za Poljanski okraj priredi v soboto dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »Na klavnici«, Mesarska cesta, važni članski sestanek. Tovariši! Vdeležite se tega sestanka sigurno in točno. — Odbor.

Kraj. organizacija za poljanski okraj v Ljubljani potrjuje prejem zneska 250 Din. kot majski dar. Požrtvovalnost te krajeve organizacije bodi v posnemanje in vzpodbudo tudi ostalim ljubljanskim in izvenljubljanskim kraj. organizacijam!

Odhod naših delegatov k proslavi 25-letnice v Prago. V četrtek dopoldne so se odpeljali delegati Narodno-socialistične stranke iz Ljubljane. Med delegati sta bila tudi narodni poslanec Deržić in podnačelnik Juvan. Med potjo se delegaciji priključita zastopnika Hrvatske dr. Politeo iz Zagreba in dr. Spehar iz Siska. Med potjo se pridruži delegaciji podpredsednik Nar.-soc. Omladine br. Dobavišek iz Celja ter zastopniki iz Maribora. Delegacija je dospela v petek v Prago ter donesla br. Čehom naše iskrene čestitke in pozdrave. Živela Československa narodno-socialistična stranka!

Majski dar. — V 20. števil. »Nove Prave« od dne 20. maja t. l. smo izkazali vpslane prispevke na majskem daru. Pozivamo kraj. organizacije, ki dosedaj še niso vpsale majskega daru, da to nemudoma store. Opozorjamo pri tem, da je bilo zbiranje majskega daru, ki pripada v celoti osrednji strankini blagajni, v zmislu sklepa strankinega zbora za vse kraj. organizacije obvezno, opozorjamo pa tudi na okrožnico, glede zbiranja majskega daru, dostavljeno vsem kraj. organizacijam. Pregled vplačil na majskem daru izkazuje, da še mnogo kraj. organizacij ni izpolnilo svoje obveznosti. Tovariši-funkcionarji kraj. organizacij, zavedajte se svojih dolžnosti napram strankinem vodstvu tudi v pregledu zbiranja gnotnih prispevkov!

Strankin davek. — Z vplačili strankini blagajni pripadajočega dela strankinega davka za tekoče leto je še mnogo kraj. organizacij v zaostanku. Prizadete kraj. organizacije se tem potom pozivljajo, da napravijo v pogledu vplačil strankinega davka v svo-

jih vrstah red, upoštevajoč poleg tega, da stojimo pred raznimi političnimi dogodki, za katere nam bo treba denarnih sredstev. Kraj. organizacije, vršite tudi v tem pogledu svojo dolžnost! Ne odlašajte z vplačili strankinega davka; poslužite se doposlanih položnic, vplačila davka pa označite na položnici z oznako »Strankin davek«! Obenem z nakazilom zneska vpošljite strankinemu tajništvu točen seznam članov!

Znaki. — Svoječasno so tedaj obstoječe kraj. organizacije in mnogi posamezni tovariši prešli v razpečevanje strankine znake. Mnogo jih je že položilo obračun, precejšnje število jih pa še, ki že leto dni in tudi dalje niso vplačili nikakega zneska za prejete odnosno razpečane znake. Prizadete pozivljamo, da nemudoma vpošljejo zneske za že razpečane znake potom položnic z oznako »Znaki«, še ne razpečane pa skušajo čimprej vnovčiti ob raznih nudečih se prilikah (sestanki, druž. prireditvah itd.) Vsak naš tovariš in somišljenik imej strankin znak! Opozorjamo, da ima strankino vodstvo še precejšnje število znakov na razpolago ter pričakujemo tozadevnih naročil tako s strani kraj. organizacij, ki so se ustanovile šele potem, ko smo začeli znake razpošiljati, pa jih do sedaj še niso prevzele v razpečevanje, kakor s strani onih organizacij, ki so prevzele znake razpečale, oziroma posameznih tovarišev, v katerih okoliščah se kraj. org. se ni ustanovila. Vsak naš tovariš in somišljenik imej strankin znak! Na delo, tovariši, dolžnost vas kliče!

Majski dar. — Boltek Anton 5 Din., Lukner Franjo 5 Din., Ledinek Franjo 5 Din., in Janšnik 2 Din. Vsi iz Tezna pri Mariboru. — Hvala Vam!

Tiskovni sklad: Tov. Jos. Faletich Chlevaland 100 K. Najlepša hvala! — Rojaki v Ameriki posnemajte tov. Faleticha in podpirajte naš list!

Kraj. organizacija Ribnica. Zahtevane položnice dobite v kratkem!

Odprto pismo.

Gosp. pokrajinskemu namestniku in ministru Ivanu Hribarju

v Ljubljani.

Podpisani Ivan Perc iz Sevnice se čutim primoranega, gospod minister, da Vas tem potom prosim za najnujnejšo pomoč.

ZAHVALA.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujemo članom in članicam gasilnega društva Dobručeva kakor tudi sorodnikom in slavnemu občinstvu, ki je v tako velikem številu spremlilo k zadnjemu počitku našega predragga nepozabnega sina oziroma brata Andreja Šubice.

Lovro Šubic Franja Šubic
oče mati
Franc. Valentin, Lovro, Kožtan,
Marija
bratji in sestre.

A. RASSIG, Ljubljana, Židovska ulica.

Zaloga uniformskih potrebščin, kožuhovine in razne krzne. Krznarnica in izdelovanje čepic. Nakup kož od divjačine. Kožuhovina, obleka, preproge itd. se sprejemajo čez poletje v shrambo.

Kdor hoče imeti res s praviimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica števil. 6.

Iz raznih vlog Vam je znano, gospod minister, da sem neopravičeno in krivično izgubil zaslužek v tovarni br. Winkle v Sevnici, kjer sem dolgi 21 let vestno opravljal svojo službo. Radi pritožbe pri g. Kukovcu, takratnemu min. za soc. politiko, sem bil avgusta meseca 1921 odpuščen.

Ko sem pri Vas iskal pomoči, sem jo tudi dobil za kar Vam bodi izrečena moja in mojih otročičev zahvala. Obenem s poslano podporo ste tudi odredili preiskavo, ki je, kakor od raznih strani slišim, za me jako ugodno izpadla.

Dovoljujem si Vas torej prositi, gospod minister, da blagovolite pospešiti zaključek preiskave in mi izvojevati zopetni zaslužek. Sem že enajst mesecev brez zaslužka, imam štiri otroke in ženo bolno. Hrepenim po delu, po zaslužku in primerni preskrbi svojih otrok.

Gospod minister! Upam, da mi ta korak brezuspešen. Popravite Vi krivico, ki jo je na narodnem delavcu zagrešil Nemeec in ga prisilite, da me vzame v službo.

Družina mi polagoma gine, zato prosim najnujnejše odpočiti.

Zahvaljujem se Vam v naprej, gospod minister, in izražam svoje udano spoštovanje.

Ivan Perc
delavec v Sevnici.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Konstatcija glede čiere Fischer. Javno moram konstatirati, da na očitke, ki so proti g. Juliju Fischerju izšli v »Listnici uredništva« v »Novi Pravi« števil. 15 z dne 15. aprila 1922 še do danes ni g. Fischer reagiral in ne odgovoril. Prepustim javnosti, da si o tej aferi napravi pravo sliko. Istodobno pa tudi konstatiram, da je v zvezi »odprtemu pismu«, ki je izšlo v »Novi Pravi« števil. 17 z dne 29. aprila t. l. in je bilo naslovljeno na g. višjega drž. pravdnika v Ljubljani, ostalo vse pri starem. Krivice ne mara nikdo popraviti. V. K.

Izdaja konzorcij »Nove Prave«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Glavni in odgovorni urednik:
Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

Gozdni delavci

pridni, 12 do 16 mož za pripravljanje hlodov, drv za kurjavo, hmelovk, oglja itd. se iščejo. Potrebni živež po cenah na debelo v zalogi. — Ponudbe na **Veleposestvo Boštanj, p. Radna. Dolenjsko.**

M. Kuštrin Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obrobov iz tovarne »Walter Martiny«. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obrobov.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta števil. 2. Telefon št. 588. Brzjavi: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica števil. 3.

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 50 (v lastnem posloplju).

Brzjovke: Kredit Ljubljana

Telefon števil. 40, 457 in števil. 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.